

КУЛЬТУРА 9

Лекція #9:

**БАРОККО
В УКРАЇНІ
17-18
СТОЛІТТЯ**

- ❖ Стил ь «барокко» постав в Італії на початку 17 ст. (1600-ті роки)
- ❖ Стил ь бурхливий, повний мрій і змін, так як період історії в яким він творився.
- ❖ **Що діється у світі в 1600 – 1700?**

UNIVERSI ORBIS DESCRIPTIO AD VSVM NAVIGANTIVM.

VESTA Tavola mostra la faccia di tutto'l Mondo accommodata alla

❖ Напад Туреччини на Польщу, бій під Хотиним.

❖ 30-літня війна в Європі.

- ❖ Доба Короля Сонця (the Sun King) - король Луїз XIV Франції.
- ❖ Він побудував свій палац у барокковому стилі недалеко Парижа.
- ❖ Ім'я палацу – Версай (Palace of Versailles).

❖ Доба реформації та великої зміни в релігійному світі Європи.

➤ Поширення Магдебургського права по містах Європи

❖ Доба подорожей у нові землі Північної та Південної Америки; та перші поселення у Новій Голандії, Новій Франції, Новій Англії, Новій Іспанії.

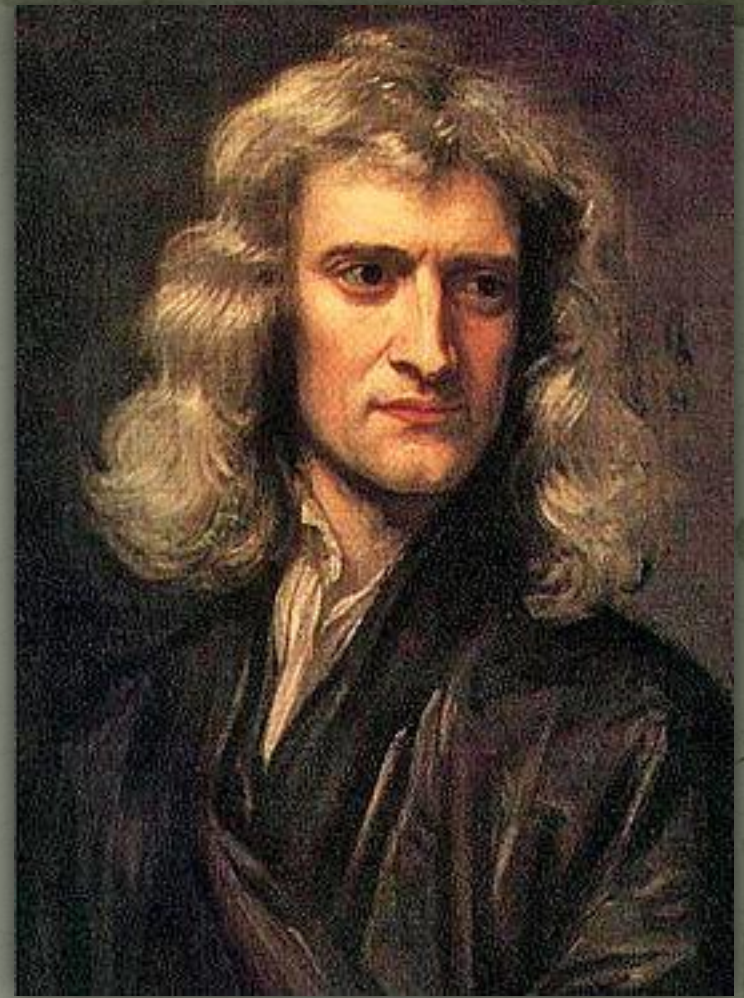
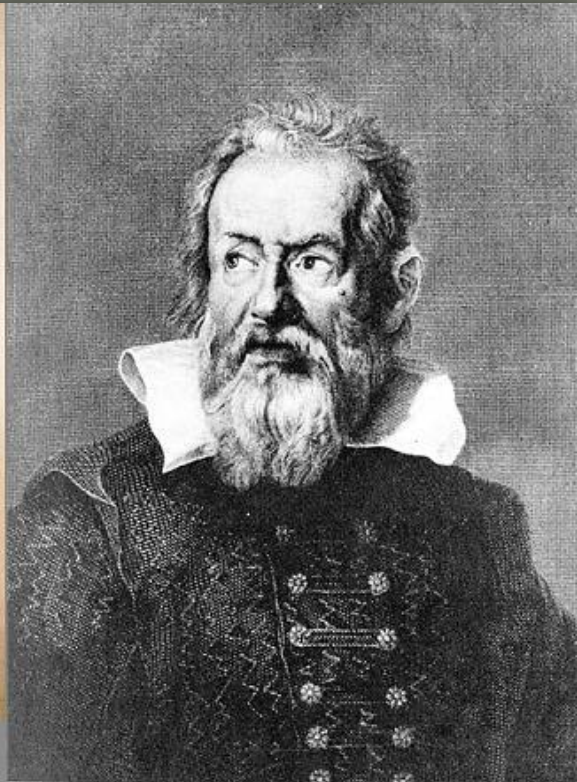
➤ Де ЛаСаль називає полудневу Нову Францію, іменем короля Луїза XIV - територія Луїзіана.

- ❖ Доба революції природніх наук.
- ❖ Ньютон, Ґалілео, Кеплер, Декарт...

Ґалілео, 1609

➤ Ісаак Ньютон

➤ Ґалелеї Ґалелео, 1609.

❖ Доба музики Баха, Вивалді,
Ганделя...

<http://www.youtube.com/user/hebervega>

❖ Доба Рембранта, Верміра, Рубенса,
Караваджіо, ...

➤ Claude Lorrain, The Embarkation of the Queen of Sheba, 1648

➤ Рубенз

➤ Рембрант

❖ Доба гетьманів Хмельницького, Самійловича, Мазепи та повстання незалежної козацької держави.

❖ Сам стиль барокко, має характер руху (motion), динаміки (dynamism), боротьби (conflict), величності (grandeur), складності (complexity).

➤ Церква Ісуса Христа, Італія.

- ❖ В архітектурі, центральна купола та арка ренесансу залишаються, проте наповняється багатими прикрасами.
- ❖ Тобто: багате, розкішне і пишне оздоблення.

➤ Музей Les Invalides, Париж (1678).

➤ Купола Церкви Спасення,
Рим (1660).

❖ Архітектори любуються контрастами, особливо світла і тіні.

➤ Церква Св. Андрея, Рим (1590-1650)

➤ Катедрa Св, Івана Хрестителя, Малта (1577)

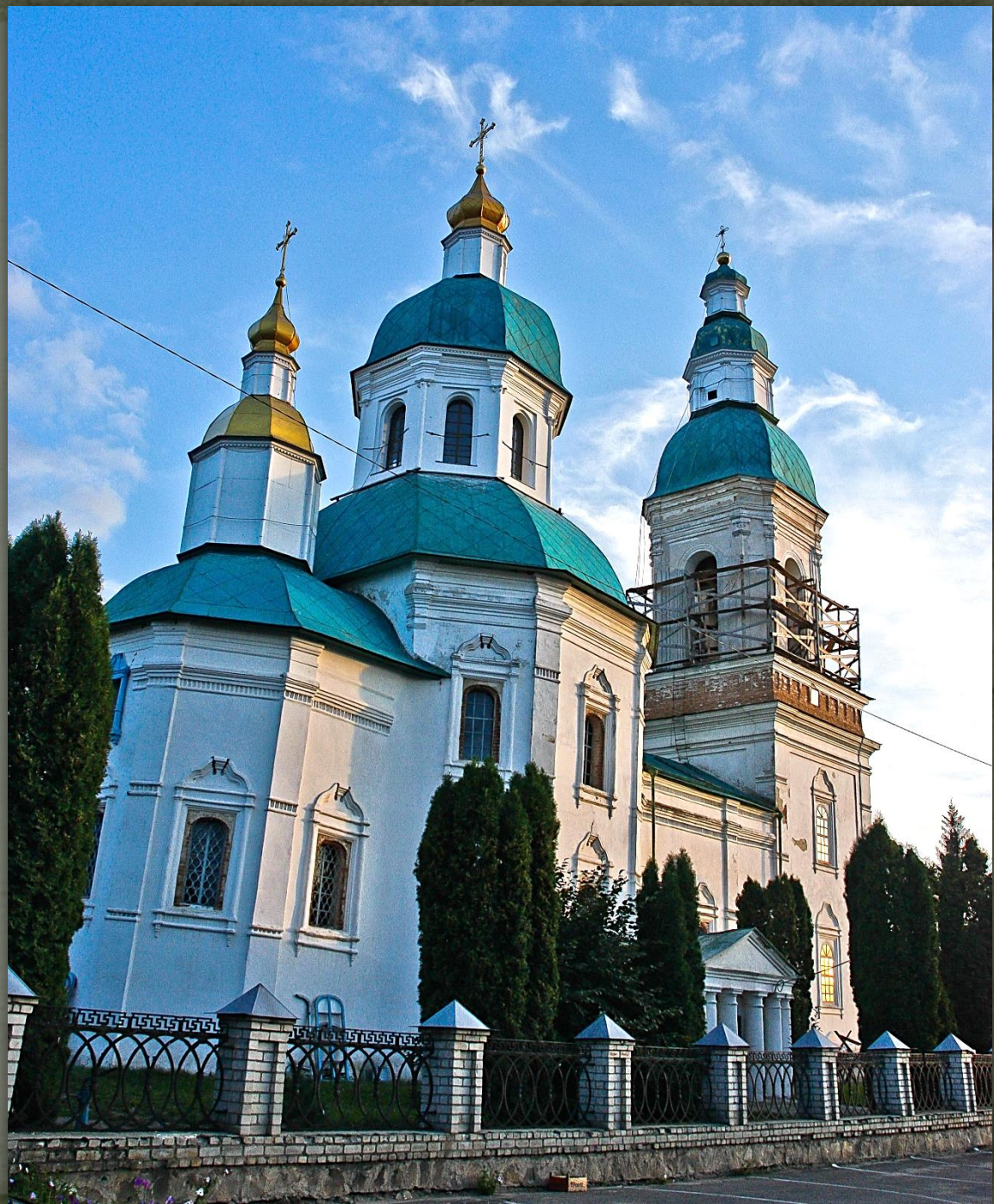
- ❖ Барокко розповсюджується по Європі швидко, і приходить в Україну в другій половині 17-ого століття.
- ❖ Близькі політичні та культурні відносини між Україною та Європою, означало що в Україні досить швидко прийнявся барокковий стиль.

➤ Фасад Бернадинського костелу, Львів (1630)

- ❖ Надходить друга золота доба української архітектури.
- ❖ Барокковий стиль показує: зріст незалежної козацької держави; швидкий економічний розвиток України; високій рівень культурного і наукового розквіту; та показує наскільки Україна близька до культури, економії та історії Європи.

➤ Миколаївська
церква, Глухів,
(1695)

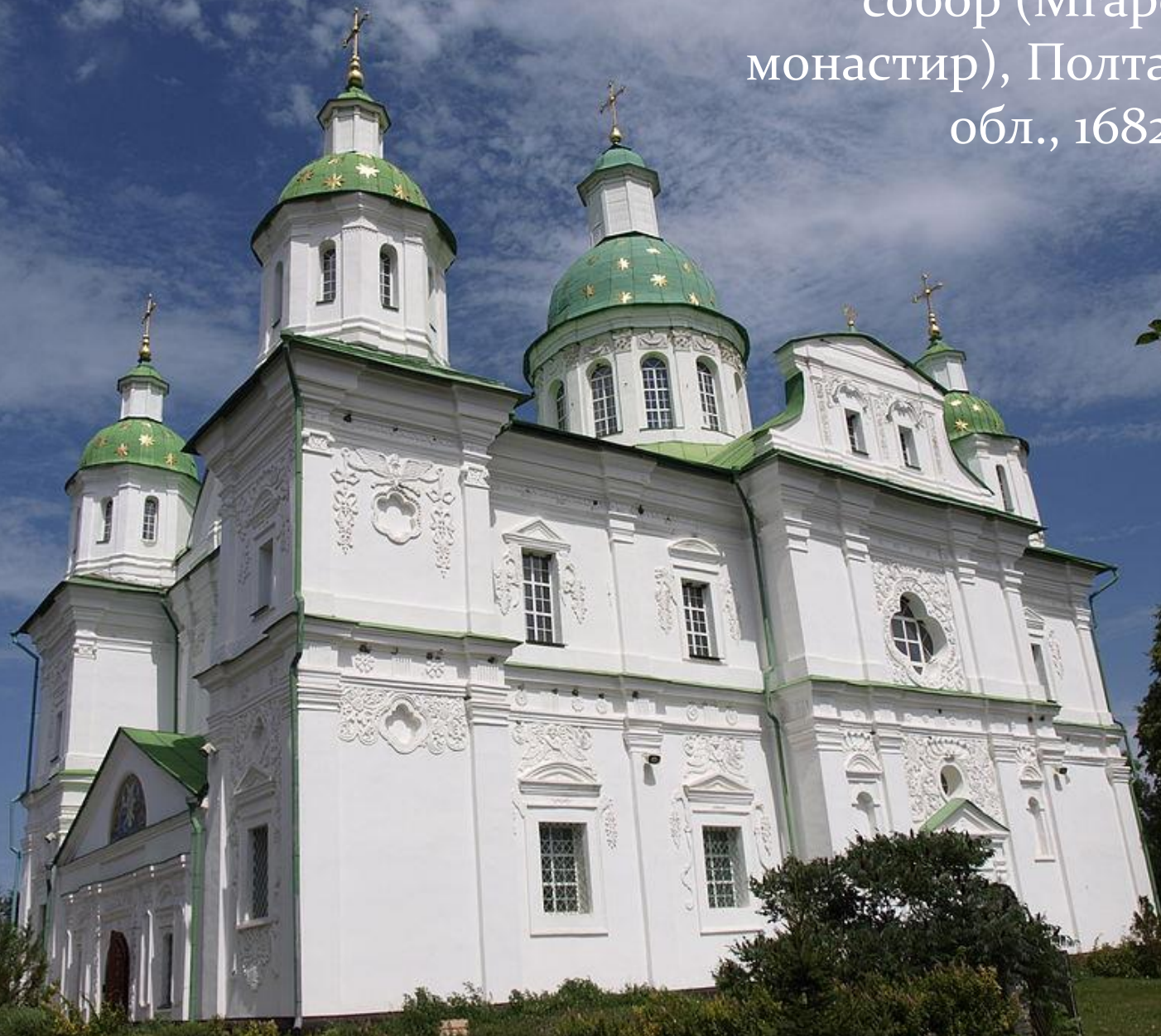
- ❖ Проте, барокковий стиль в Україні набрав специфічних українських забарвлень (characteristics) і оригінальних рис (original elements).
- ❖ З часом, унікальне барокко України почали називати «козацьким» або «українським» барокком, і цей стиль визнається як оригінальний стиль України.

➤ Брама
Заборовського,
Київ, (1746)

- ❖ Українське барокко не завжди перевантажене (overloaded) орнаментикою як західньо-європейське барокко.
- ❖ В козацькому барокко переважає стриманість оздоблення назовні будинку.
- ❖ Рівнож, зберігаються основні принципи будови східньо-християнської церкви.

➤ Спасо-Преображенський
собор (Мгарський
монастир), Полтавська
обл., 1682-1754.

❖ Будівлі козацького барокко немов
стремлять до того, щоб мальовничо
вкластися у природне довкілля
(environment).

➤ Хата
козацького
старшини,
пізніє 17-те
століття.

➤ Святогірська лавра, Донецька обл., XVI –XVIII століття.

❖ Більшість будівель фарбовані на біло або голубо-синьо, із зеленими чи синіми дахами та банями.

➤ Спасо-Преображенська церква у Сорочинцях. Збудована гетьманом Д. Апостолом, 1732.

➤ Введенська церква Троїцького монастиря, Чернігів, 1679.

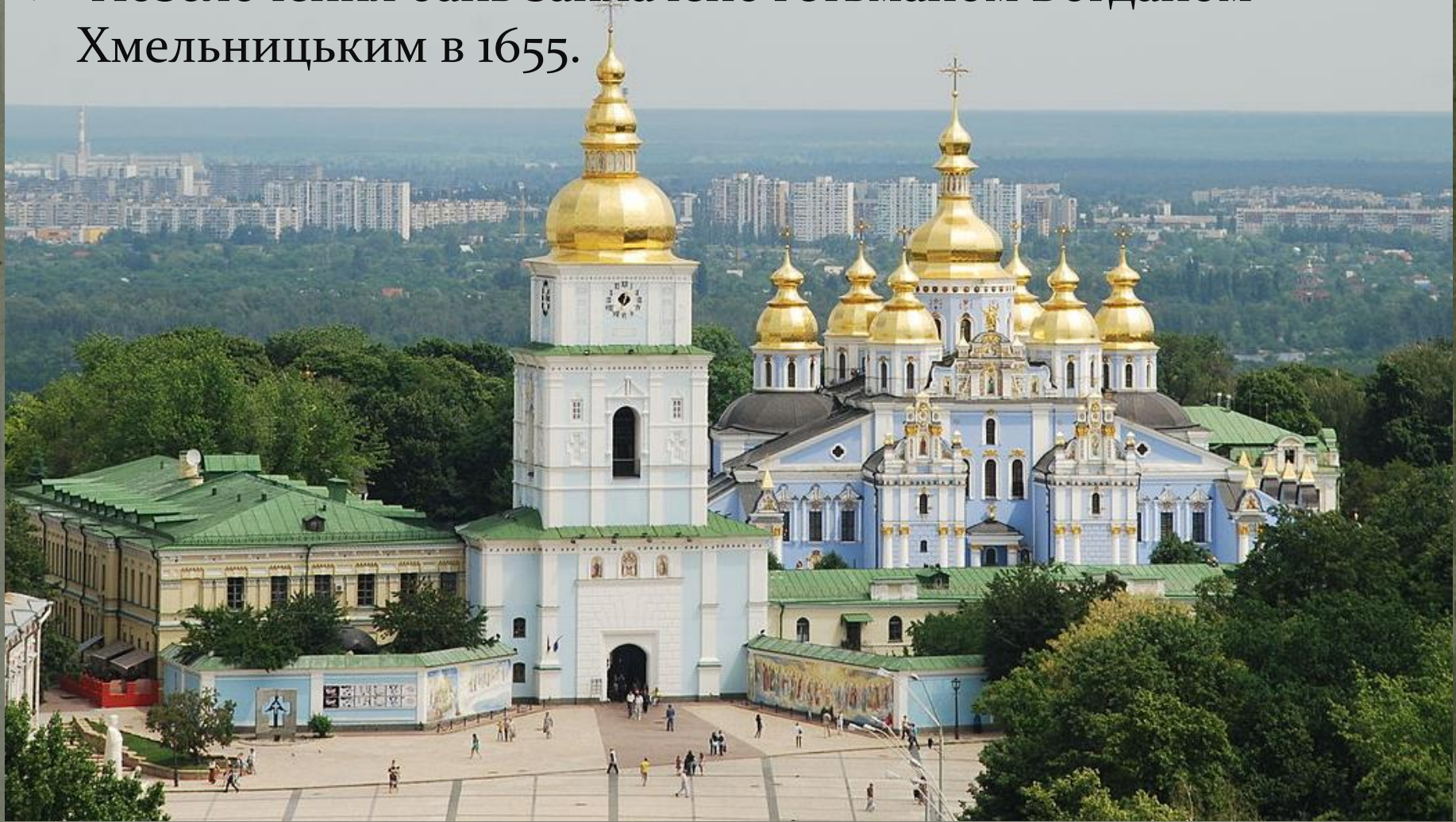
➤ Свято-Покровський кафедральний собор; Сумська обл.; 1768.

❖ Архітектори
цього періоду
зуміли зіграти
разом
барокковий і
візантійський
впливи, в
унікальний
український
архітектурний
стиль.

➤ Собор Антонія і Феодосія , м. Васильків,
Київська обл. 1758.

- Михайлівський Золотоверхий монастир, Київ 1108, відбудовано в бароковим стилі в другій половині XVII ст.
- Позолочення бань заплачено гетьманом Богданом Хмельницьким в 1655.

- Знищений радянською владою в 1934 р., відбудовано в бароковим стилі в 1999 р.

- ❖ Хоча центром будівництва барокового періоду став Київ, гетьманські столиці Чернігів, Глухів та Батурин теж бачили великий зріст в будівництві.
- ❖ Рівнож, в усіх торговельних містах України знаходяться приклади барокової архітектури.
- ❖ Будова цього періоду займала дві головні течії:

❖ а) Будова
НОВИХ
храмів, шкіл,
домів та
палаців.

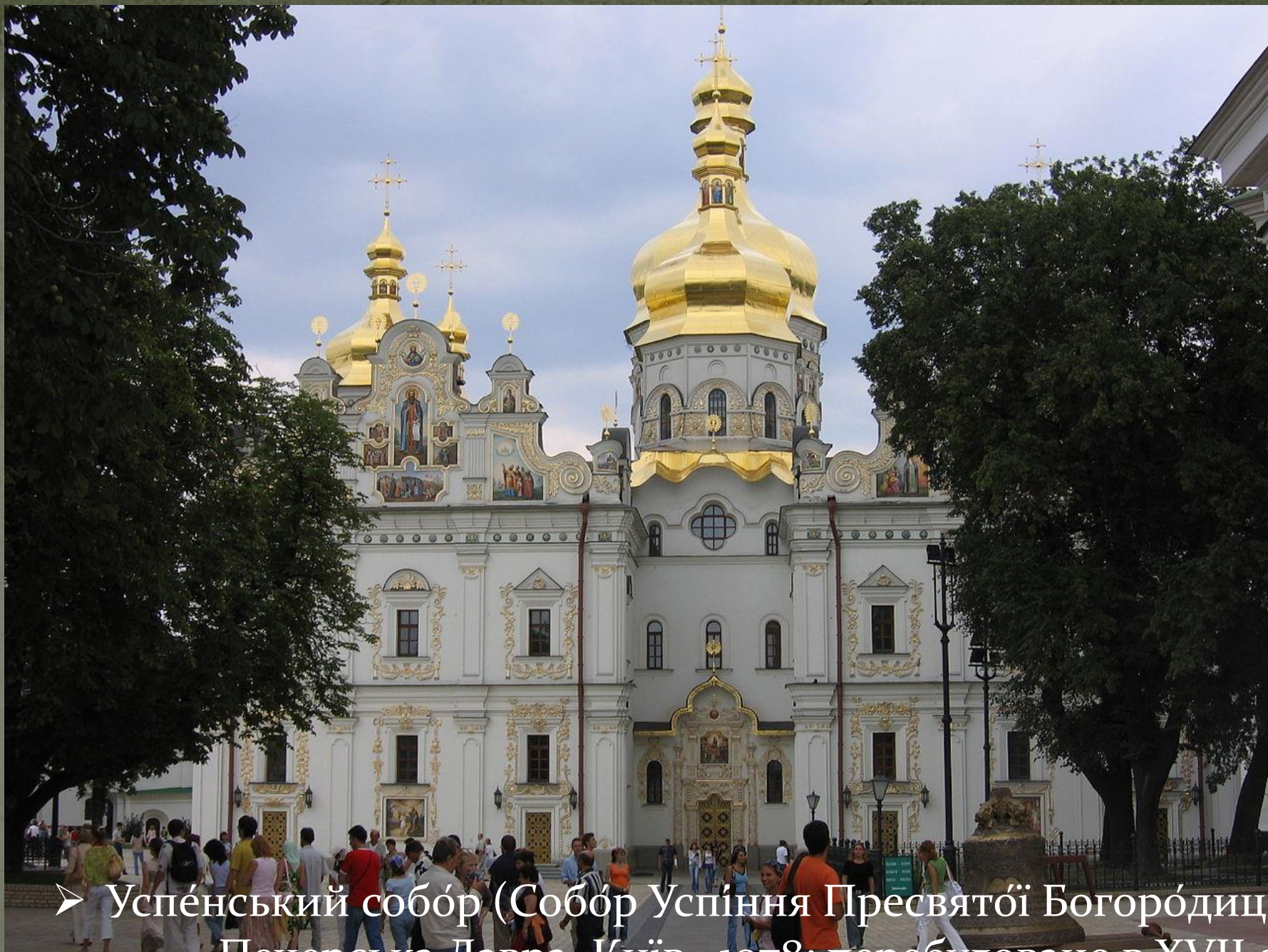
- Вознесенський собор,
Переяслав-
Хмельницький, 1695-
1700.
- Збудований на кошти
гет. І.Мазепи.

- ❖ б) Відбудова (reconstruction) церков та будинків княжих часів.
- ❖ Перебудова старих церков була конечно потрібна, (часто були в дуже поганому стані ремонту після нападів татар чи зруйнування підчас війни, або не було відповідних фінансів ремонтувати 200-400 літний будинок).

➤ Михаїлівський собор,
Київ — найдревніша
споруда Видубицького
монастиря, зведена у
1070–1088 роках;
перебудована митр.
Петром Могилою в
XVII ст.

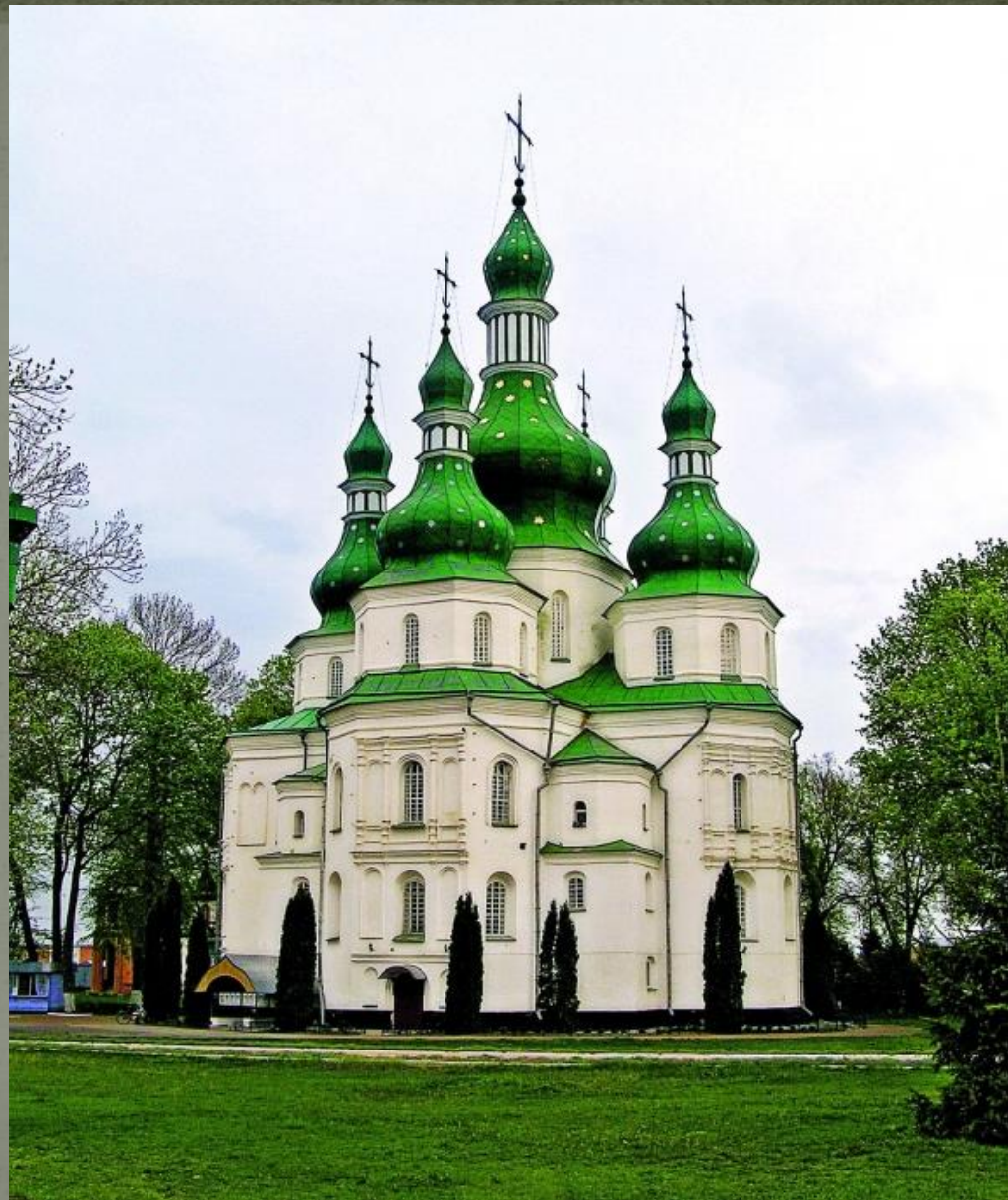

➤ Успенський собор (Собор Успіння Пресвятої Богородиці),
Печерська Лавра, Київ, 1078; перебудовано в XVII ст.

❖ Перебудова старих церков, складалася із таких головних змін:

❖ Бані прийняли грушкоподібну (pear like) форму.

➤ Троїцький собор Густинського монастиря, 1672.

❖ Вежі під банями, або підбанники, стали вищими та кількаповерховими (with several tiers).

❖ Кожен поверх накритий дашком (a covered rooflet).

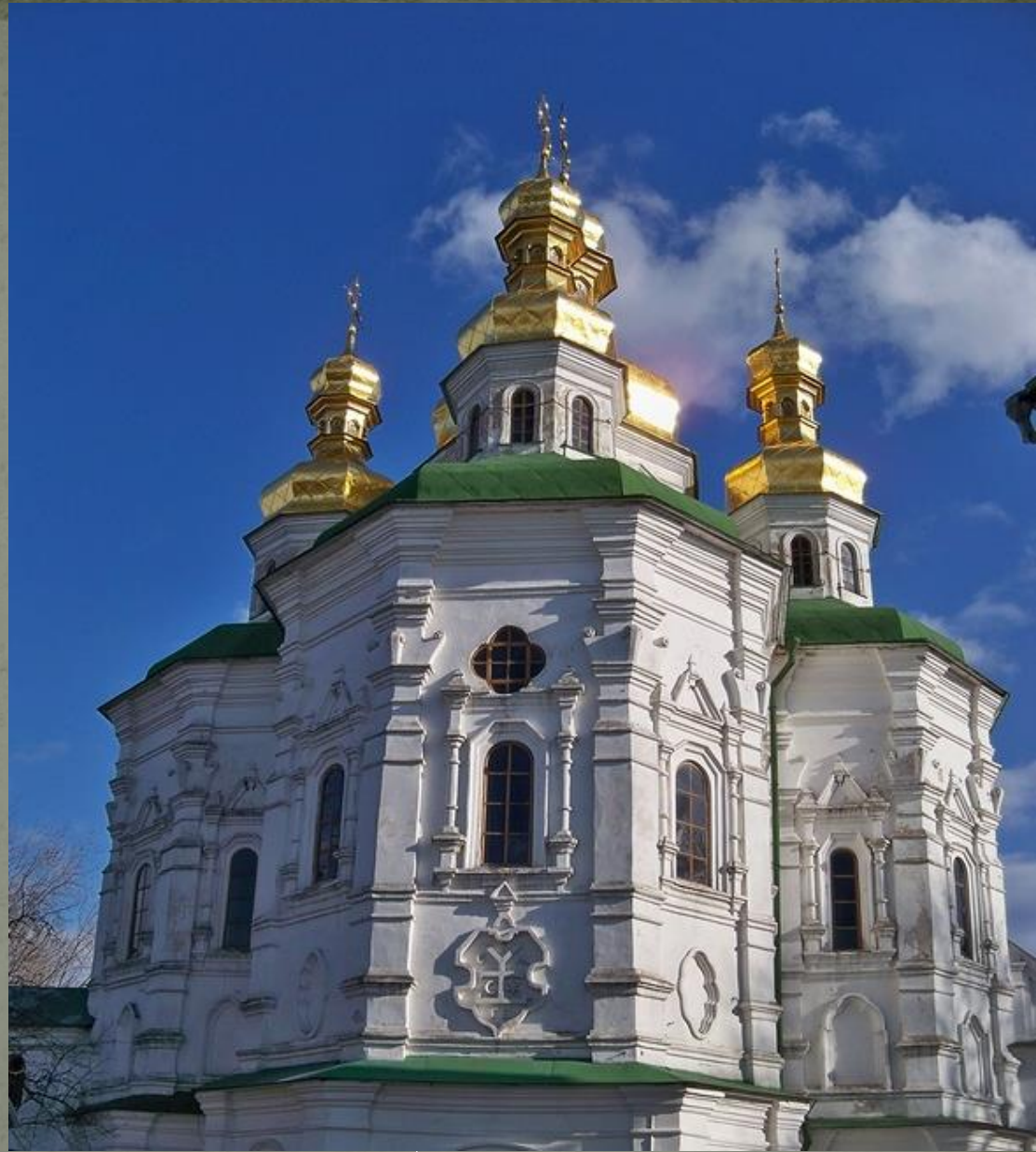

➤ Миколаївська церква у Києво-Печерській лаврі, 1700.

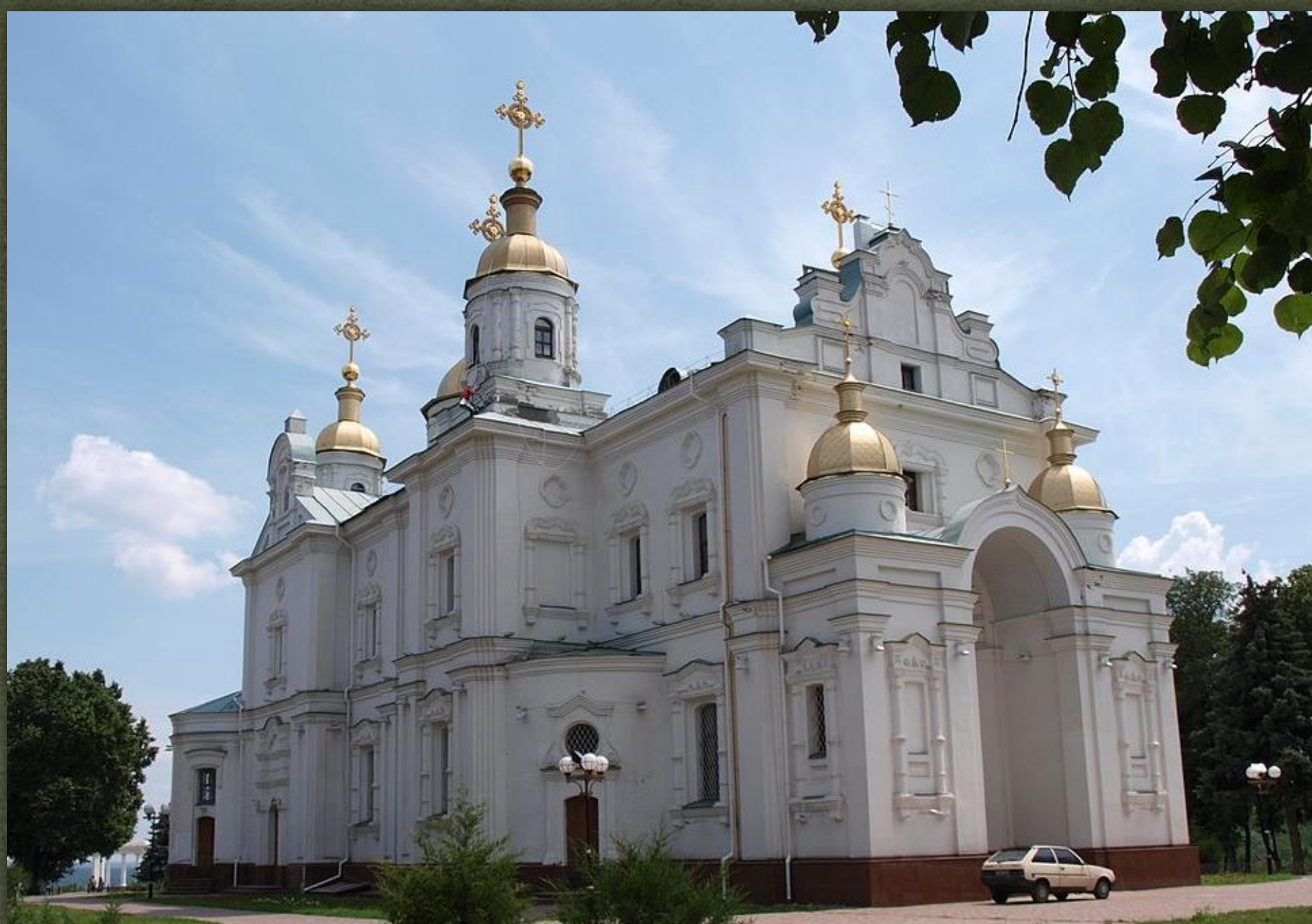
➤ Собор святого
Миколая
Чудотворця,
Ніжин, 1653.

❖ Фасади (front walls) церков, рами вікон та дверей прикрашували чепурними орнаментами на накладеному плястері.

➤ Церква Всіх Святих над Економічною брамою Києво-Печерської лаври; Київ, 1690-ті рр.

➤ Свято-Успенський кафедральний собор, Полтава, (1770).

➤ Хресто-
воздвиженський
собор, Полтава, (1689-
1709).

- ❖ Краса українського бароккового будівництва та високе вміння українських архітекторів та будівничих, мали значний вплив на сусідні країни – Молдавію, Росію, Білорусь, Литву.
- ❖ Особливо великий вплив сягав на Росію, де поставлено чимало будов за зразками козацького барокко.
- ❖ До Москви і Петербургу спроваджували багато українських будівничих.

❖ Золота доба
козацького
барокко
тривала понад
125 років, від
1640 - 1775 .

➤ Троїцька Надбрамна
церква Києво-
Печерської лаври;
1108; перебудовано в
бароковим стилі в
1725.

